Бүхы оронуудай пролетаранар, нэгэдэгты!

Буряат-монголой ҮНЭН

№ 111 (4231)
1943 оной
МАЙН
28
пятница
Сөн 20 мүнгөө

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй,
БМАССР-эй Верховно Советдэй ба
ВКП(б)-гэй Улан-Удын ГК-гэй орган

СОВЕТСКО-АНГЛИЙСКА СОЮЗНА ДОГОВОРОЙ НЭГЭ ЖЭЛЭЙ ОЙ

1942 оной майн 26-да нэгэ жэлэй саада тээ Советскэ Союз ба Великобритани болбол гитлеровскэ Германида ба Европодохи тэрэнэй туһамаршадта эсэргүү дайн байлдаанда союз байгуулха тухай ба дайн сэрэгэй дүүрэһэн хойно хани барисаатай ба харилсан туһалалсажа байха тухай договор баталаа һэн.

Англо-советско союзна договор баталһан ябадал хадаа «манай орон ба Англиин хоорондохи харилсаануудта түүхэтэ эрьелтэ боложо үгэһэн байна». (Сталин). Энэ хадаа гитлеровскэ Германида эсэргүү тэмсэлдэ хабаадалсажа байһан эрхэ сүлөөдэ дуратай бүхы арадуудта угаа өгэ ураскоорондын удхатай событи болоһон юм.

Энээнэй хойто тээ удангүй 1942 оной июнь һарада, Америкын Холбоото Штадуудта нүхэр Молотовой ошохо үедэ СССР ба Америкын Холбоото Штадуудай хоорондо хэлсээн баталагдажа, нэгэн зорилго табиһан англо-советско договорто тон үнэтэ нэмэлтэ болоһон байна.

Англо-советско союзна договор баталагдаһан сагһаа хойшо нэгэ жэл үнгэрбэ. Энэ жэл хадаа бүхы дэлхэйн бүмбэрсэгэй арад зонто һүйдхэл һандаралга, богоолшолго ба үхэл болоод, хүн түрөлтэнэй хэдэн мянган жэлдэ байгуулһан культурна болбосоролые үгы хэхэ ябадалые эрүүлжэ байһан германска тонуулша империализмда эсэргүү айхабтар шанга, үсэд хатуу тэмсэлэй жэл болоһон байна. Энэ хадаа хүрин тахалда эсэргүү гитлеровскэ дээрмэшэлтэ эсэргүү үнэнтэ зүб ба сүлөөлэлтын тэмсэл хэжэ байһан эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудай өхэхэн бэрхэшээл ба алдарта ялалтануудые үзэһэн жэл болоһон байгаа.

Үнгэрһэн жэлэй турша соо СССР, Великобритани ба США гурбан агуулхэ демократическа державануудай толгойлжо байһан эрхэ сүлөөдэ дуратай пайшалхы хани барисаань агуулхэ тулалдаанай гол дүлэн соогуур түүхэтэ шалгалтада орожо гараа. Эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудай хоорондохи пайшалхы хани барисаань бутаран үнэха ба һуларха юм гэжэ хүлеэһэн гитлеровскэ авантюристнуудай хомаг бүхы этигэл найдабринь шал бурүү һүрэжэ хосорбон байха.

Фашистска шоно хадаа хониной арһа нэмэрүэ гэжэ шадабаригүй толгоураар аашална. Арһа ябаадаа хүртөөө мэхэтэ муухай гитлеровскэ авантюристнуудай союзнигуудые өөһэдынгөө ахир муу ухаанаар хэмнэжэ үзэхэ гэһэн һэнгергүй зантай байха юм. Бутаран үнэжэ хосорхо сагайнгаа дүтэлжэ байһыень мэдэхэдээ немецкэ фашистнуудай хэн нэгые хахуулидаа оруулха һанаатай эб найрамдал тухай угаа олон дахин шашадаг болоод байна. Гитлеровцүүдэй мэхэтэ муухай арга хэжэ байһыень хархалаа антигитлеровскэ коалициин составта орожоһон эрхэ сүлөөдэ дуратай хамаг бүхы арадуудыг бүгдөөгөө шоо үзэжэ зэбүүрхэнэ. Антигитлеровскэ коалициде хабаадалсагшад хадаа гитлеровскэ арминуудые дүүрэһэн хяа һамна сохижо һалгааха ба гитлеровскэ Германиин үгэ хүүгүйгөөр диилдэхэ ябадал гэшэ Европые эбтэнь сруулжа шадаха байна гэжэ сохом сийлөөт нэгэн һанаатай байна.

Эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудай үмэнэ табиһан зорилго хадаа дайн байлдаанда дайсанаа парахаһаа гална мүн эб найрамдалыешье шүүжэ абаха хүсэлэнтэй байна. Дайн сэрэгэй дүүрэһэн олон зоние һонирхуулжа байһанинь зүбтэй. Миил нэгэ үеын хүнүүдэй ажаһуудал соо германска империализм гэшэ бүхы дэлхэйн бүмбэрсэгые шуһа алхалгата ба хоһоруулха дайнай сээлдалай хүдэр хоёрлохёо татажа оруулаа. Арад зон хадаа ниитынгээ дайсанние даража, хүсэл илаха саг дай хэхэнээ гадна мүн энээнэй хойто тээ шуһата агресси дахилад дабтагдаха аргаболомжые һалгаахаар эб найрамдал зохёохо гэжэ эрид шиидэнги байна.

1942 оной майн 26-ай үдэр баталагдаһан англо-советско договор хадаа дайн сэрэгэй дүүрэһэн хойношье Англитай хамтаржа ябуулганууда хэхэ линие тодорхойлһон байха юм. Тээ энэ договор имагта ехэ англо-советско харилсаануудые хүргөөхэ хэрэгтэ үүрэг дүүргэхэ байһандань ажаг бэжэг һанагданагүй.

Дайнай үе соо ба тэрэнэй дүүрэһэн хойно 20 жэлэй турша соо хүсэтэй байхаар баталагдаһан англо-советско договор болбол дайн сэрэгэй дүүрэһэн хойно эб найрамдалые үнэнтэ зүбөөр зохёохо шухала зэбсэгүүдэй нэгэниинь болохо юм. Гитлеровскэ дарлалтые бэедүүлхэ гүүвно зэбсэгынь болохо гитлеровскэ гүрэние дуурһан хяа һамна сохихо ба үгы хээ байхада эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудай немецкэ булимтарагшадта даалгаг зобоогдохогүй гэжэ сохом найдажа болоно.

Энэ зорилгые амжалтатай һайнаар шиидхэхэ хэрэгтэ 1942 оной майн 26-ай үдэр баталагдаһан договор шухала алхам боложо үгөө һэн. Нэгэ жэлэй саада тээ Лондондо ССР Союзай правительствын үмэнэһөө договор дээрэ гараа табиха зуураа, нүхэр В. М. Молотов болбол « энэ договор гэшэ мүнөө үедэ ба мүн ерээдүй сагташье Европодо байгаа бидэнэй ниитын ба эбсэшэгүй муухай дайсанда эсэргүү союз баталжа ба сэрэгэй талаар харилсан туһалалсажа, англо-советско харилсаануудые хүргөөхын тулада шэнэ шухала үүсэн болохо байна» гэжэ хэлээ бэлэй.

Энээнэй хойно тээ тонуулша гитлеровскэ һүрэг алуршадтай шиидхэхы шанга байлдаануудые хэхээ байнабди. Энэ тулалдаануул хадаа бага бэшэ гарза хоролтодо орхые, хохидол ялараг үзэхые, шуһаа адхаруулхые эрихэ болоно. Тиин дайсание хяа сохижо дарааг эб найрамдал тээшэ харгы эзэмгарганхын тулада бии бүхы хүсэ шадал ба аргаболомжонуудаа гульдхан гаргаха шухала. Антигитлеровскэ коалициде хабаадалсагшад болбол дайсанаа дараха ялалта түйлаха байһандаа сохом этигээд, нугаршагүй хатуу зорилтойгоор эдэ тулалдаануул тээшэ ябажа байнаа. Тэдэнэй гарта үүсхэлынь оронхой. Тэдэнэй хүсэ шадалынь үдэр бүридэ ехэ болоно. Тонуулша Германиие хоёр галай хоорондо хагшажа хайраха һүртэй ехэ шэнэ сохилтонуул бэлэдхэгдэжэ байна. «Манай союзнигуудай арминуудтай хамта ябажа Улаан Армиинай фашистска арьяатанай хүүгүүнь булга мушхага саг дүтэлжэ байна» (Сталин) гэжэ билэнэр сохом найдаг байна, һайса мэдэнэбди.

(«Правдын» түрүү бэшэгһээ).

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй Указ

Улаан Армиин Агаарай-Сэрэгэй хүсэнүүдэй начальствующа составта Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ олгохо тухай

Немецкэ булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлэй фронт дээрэ Командованиингаа даалгалхы даалгабаринуудые жашаатэ найнаар дүүргэхэ зуураа шэн зориг ба геройство гаргаһанайнь түлөө Ленинэй орден ба «Алтан Олон» медаль барюулгатэйгаар Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ олгохо:

1. Ахалагша лейтенант БЕРЕСТНЁВ Павел Максимовичта
2. Лейтенант ГЛИНКА Борис Борисовичта
3. Гвардиин младша лейтенант ГУСЬКОВ Гаврил Гавриловичта
4. Капитан ДЕМЕНКО Степан Петровичта
5. Капитан ДРЫГИН Василий Михайловичта
6. Младша лейтенант ЕФРЕМЕНКО Иван Сергеевичта
7. Гвардиин ахалагша лейтенант ЗАЕЦ ГАЙЛО Иван Игнатьевичта
8. Капитан КИВАЛКО Василий Васильевичта
9. Лейтенант КОВАЛЬ Дмитрий Ивановичта
10. Гвардиин майор КРЮКОВ Павел Павловичта
11. Младша лейтенант КУДРЯ Николай Даниловичта
12. Капитан ЛОБАНОВ Степан Ивановичта
13. Капитан МИХЕЕВ Григорий Яковлевичта
14. Гвардиин младша лейтенант НОСАЛЬ Евдокия Ивановнада
15. Гвардиин капитан ПОКРЫШКИН Александр Ивановичта
16. Гвардиин ахалагша лейтенант РЕЧКАЛОВ Григорий Андреевичта
17. Ахалагша лейтенант РЫХЛИН Николай Владиславовичта
18. Майор СЕМЕНИШИН Владимир Григорьевичта
19. Гвардиин капитан ФАДЕЕВ Вадим Ивановичта
20. Капитан ФЕДОРЕНКО Василий Ивановичта
21. Ахалагша сержант ХАЛЬЗОВ Викторов Степановичта
22. Младша лейтенант ЧЕСНОКОВ Федор Сергеевичта.

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй түрүүлэгшэ
М. КАЛИНИН

СССР-эй Верховно Советдэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН

Москва, Кремль.
1943 оной майн 24.

Великобританиин король Тэдэ дээдэ түрэлтэ VI Георгдо

Лондон

Гитлеровскэ Германида эсэргүү дайн байлдаанда союз байгуулха тухай манай оронуудай хоорондо договор баталагдаһанһаа хойшо нэгэ жэл үүйсэһэн үдэртэ миниий үнэн зүрхэнэй амаршалгые хүлеэн абыт гэжэ Тэдэ дээдэ түрэлтэ. Танние гүйнаб.

Туниста итало-германска сэрэгүүдые хяа һамна сохиһон англо-американска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй алларта ялалта болбол союзнигуудай үүсэ шадалайнь угаа ехэ болоһыень гэршалхэ зуураа, советскэ үргэн олон арад зоной дунда баяска мэдэрэл түрүүлһэн байна. Энээнэй хойто тээ бидэнэр бага бэшэ бэрхэшээлнүүдтэй ушарха байнабди зүгөөр дайсанда амар заяа үзүүлэгдэхэ ёзогүй.

СССР ба Великобританиин хоорондохи союзынь договороор баталагдаад ба Америкын Холбоото Штадуудтай дайшалхы хани барисаатай болоод байхадаа, өөрынгөө зорилгодо хүрэжэ дайсанаа дараха ялалтада ба дайн сэрэгэй дүүрэһэн хойно манай арадуудай ба эрхэ сүлөөдэ дуратай бүхы арад зоной сэдьхэл хангаха хани барисаатай болгохо ябадалда хүргэхэ бэзэ гэжэ сохом найданаб.

М. КАЛИНИН.

Великобританиин Гадаада Хэрэгүүдэй министр господин Антони Идендэ

Лондон

Гитлеровскэ Германида эсэргүү дайн байлдаанда союз байгуулха тухай ба дайн сэрэгэй дүүрэһэн хойно харилсан туһалалсаха тухай Советскэ Союз ба Великобританиин хоорондо договор баталаһанһаа хойшо нэгэ жэл үүйсэһэн өдөр үдэр СССР-эй Правительствын ба советскэ арадай зүгөөр. Үнэн тэрэшэлэн миниий өөрынгөө зүрхэнэй амаршалга хүлеэн абыт гэжэ ба Великобританиин арад зоной жаргахыень хүсэһэн юреөлымнай дамжуулан хүргыт гэжэ Танние ба Британска Правительствые гүйнаб.

Мүнөө манай договорой хүсэнүүд орохонһоо хойшо нэгэ жэл үнгэрөөд байхала, энэ договорнай англо-советско эб найрамдалые ба манай арадуудай пайшалхы хани барисаае бүхэжүүлхэ хэрэгтэ туһа хүргэбэ гэжэ сэдьхэлтэй баяртайгаар тэмдэглэхэдэ болохо байна.

М. КАЛИНИН.

Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар Тэдэ дээдэ түрэлтэ господин В. М. Молотовто

Москва

Англо-советскэ договор баталагдаһанһаа хойшо нэгэ жэл үүйсэһэн түрүүшын ойдо би болбол нэгэдэмэл Королевствын Тэдэ дээдэ түрэлтын правительствын ба энэ гүрэнэй арад зоной үмэнэһөө болон мүн өөрынгөө шье зүгөөр Танда. СССР-эй Правительствада ба советскэ арадта өөрынгөө халуун амаршалгые хүргэнэб. Үнгэрһэн жэл болбол событинуудаар дүүрэн ба хоёр оронтомнай яһада амжалтатай байгаа һэн. Улаан Армиин өөһэдынгөө омог дорюун тугууд дээрэ Сталинградай нэрые шэмэглэн бэшэжэ, булимтарагша дайсание сухарюулан памнаад, тэрэние айхабтар шангаар сохиһон байгаа. Британска ба союзна арминуудые Африкые дайсанһаа сэбэрлэн сүлөөлхэ зорилгые алдартай һайнаар шиидхэжэ дүүрэгэһэн байна. Тиихэ хоорондонь союзна агаарай сэрэгэй хүсэнүүд дайсанай гол ехэ түшэг тулгуури болгоһон газарыень хайра гамгүйгөөр бомбодоһон байха юм. Манай ниитын дайсанда эсэргүү тэмсэлдэ өөһэдынгөө шадабарие бии бүхы хөба соогоо гаргахабди гэжэ сохом найдаад байхадаа, ерэтэ жэл найдабригүйгөөр үнгэрхэгүй бэзэ гэжэ хүлеэжэ шадаха байнабди. Бидэнэр элэбэн ашуултай ба гашуудалтай ушаржа болохомнай магад гүй, зүгөөр бидэнэр энэдэ. Великобританиа, байгшаг хадаа тэдэ түбэг бэрхэшээлнүүдые зайлуулан дабахаг ба дайн сэрэгэй гол дүлэн соогуур шалгаг гаһан, улам ехэ эб найрамдалтай ба бэе бэзэ ойлголсохо ябадалаар тэмдэглэгдэһэн англо-советскэ сэрэгэй союз манай хөөр ороной арадуудай ниитын аша туһада ба нэгэдэмэл гадаануудай тон сөөр хүлеэжэ байгаа хэрэгэйнь түлөө ялалта түгэлдэр эб найрамдалай удаахи жэлнүүдтэшье үргэлжэлхэ юм гэжэ лаб найданабди.

Антони ИДЕН.

Советскэ Информбюроһоо

МАЙН 25-ай ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ

Майн 25-ай түршада фронт дээрэ шухала үүбилалта болоогүй.

Манай корабль Хара далай соо дайсанай самоходно баржые шэнгээбэ.

Баренцова далай соо манай самолёт-торпедоносецүүд 10.000 тонно үнэ түрүгэ хэмжээтэй немецкэ транспортые шэнгээгээ.

★

Майн 24-дэ манай авиациин частьнууд фронтын эльдэб участогууд дээрэ һомо хэрэгсэлтэй 4 склад тэһэлжэ, горюучитай нэгэ склад галдажа, 6 артиллерийскэ батарейн буудалгые даража, дайсанай түмэрзамай хэдэн эшелониие хяа бала сохибо.

★

Новороссийскһаа зүүн-хойгуур манай татнуулай бүлэг дайсанай байһан газарта нэбтэрэн орожо, тэрээнэй артиллерийскэ батарейн байһан газарые эльрүүлһэн байгаа. Энэ дайшалхы зорилгые гүйсэдхэхэ үедөө манай татнуулшад бүлэг гитлеровцүүдые үгы хэжэ, тэдэнэй буу зэбсэгые буляан абаад, частьлаа бусажа ерээ.

Агаарай байлдааануудта манай лётчидуудаар, мүн зенитнэ артиллериин буудалгаар 5 немецкэ самолёт унагаагдаба.

★

Лисичанскын оршондо Нскэ частиин артиллеристнүүд немецкэ позициа хэдэн буудалгата добтолго хэһэн байгаа. Артиллерийскэ буудалгаар дайсанай 7 миномётно батарей, 4 ехэ, буу үгы хэгдэбэн, хэдэн дзот, блиндаж ба бусад бүхэжүүлгэнүүд һандаргаһаан байна. Нскэ соединениин снайперуудаа 3 үдэртэ 208 немецкэ солдат ба офицерые хүдаа.

★

Севскын оршондо Пскэ частиин татнуулай отрядууд ашаа тэһэн 30 немецкэ повозко үгы хэжэ, 80 гитлеровецые хүдаба. Онгоо нэгэ участок дээрэ манай артиллеристнүүд дайсанай сэрэгүүдэй бөөгнэрэлгые ба техникые буудаа. Артиллерийскэ буудалга хэдэн дээрэһээ 20 автомашина хяа бала сохигдожо, һомо хэрэгсэлтэй склад тэһэлэгдэжэ, нэгэ батальон шахуу немецкэ ябган сэрэгүүд тараагдан сохигдоһон ба зарьманиинь үүдэгдэһэн байна гэжэ ажагдалтаар тодорбо.

★

Финскэ залив соо дайсанай 13 катер манай дозорно 2 катерта добтолоо. Советскэ морягууд тоогойнгоо тэлаар бүлөө хүсэтэй дайсанда эсэргүү байлдаа хэжэ, дайсанай 2 катер шэнгээгэд. 1 катерые ехээр гэмтээбэ. Дайсанай бусад катернууд финскэ эрьеын батарейнүүдэй халхалажа доро орожо, яаралаар сухарин зайлаа. Манай катернууд өөһэдынгөө базада бусажа ерэһэн байна.

★

Волховско фронт дээрэ манай частьнууд 3 немецкэ дзот, 4 блиндаж һандаргажа, нэгэ паровоз тэһэлжэ, дайсанай хэдэн артиллерийскэ батарейн буудалые дараба. Немецүүдэй отряд Нскэ частиин позициие тагнаха гэжэ һэлэ. Буу-пулемётно буудалгаар гитлеровецүүд тараатаан сохигдожо, манай позициндуудай урда захада 30 үхэрээ орхёод, эмхи журамаа алдажа гэдэргээ сухариһан байгаа.

★

Кубаньда 3-дахи румынска хадын буудалгын дивизиин 21-дэхи батальоной 3-дахи ротоһоо 23 солдат һайн дураараа плендэ ороо. «Хахад үдэр багта ородууд манай позиции худар хүсэтэ артиллерийскэ ба миномётно буудалга хээ һэн. Нэгэ дорго ородой самолёдууд бидэнэрые айхабтар шангаар бомболоо һэн. Ротомнай хүндэ гэлтэдэ ороһон юм. Ротымнай командир Кымгяну гэгшэ тэрьедээ бэлэй. Бидэнэр мүн харгыгаар гэлэргээ гүйлдэжэ нэгэ километр шахуу ябаад байхадаа ротынгоо командирые хүсөө һэмди. Тэрэ командирнай позиции тээшэ энэ бээрээ бусагты гэжэ захираад, үгы һаатней бүхы сухариһан хүнүүдые немецүүд буудан алаха бэйха гэжэ һанууладаг һэн. Тээд немецүүд буудажашье болохо байгаа. Билэ тиихэдэ немецүүдһээ ороһоо һалаха гэжэ шидээд, хооһон блиндаж бидэржэ олоод, тэрээн соо хоргодоо һэмди. Хоргодоод байхадаа ородой танкын дүтэлэн ерэхэдэ самсаараа хэһэн сагаан туг үргэжэ, плендэ ороо һэмди».—гэжэ плендэ ороһон Голдяну гэгшэ хөөрэнэ.

★

Французска патриотууд немецкэ эзэмдэгшэлтэ эсэргүү тэмсэлээ шангадхана. Парижда бүлэг французууд немецкэ солдатуудай һургуули хэжэ байһан Буленско ойн хажууда нэгэ площадкые һүниндөө минировалһан байгаа. Үнэр һургуули хэхэ үедөө минэдэ орожо 60 гаран гитлеровецүүд алагдаһаан ба шархатаһан байна. Тулузда түмэрзамайхид хэдэн арбаад вагон ба 2 паровозые жагсаалһаа гаргаа. Орлеанай оршондо сүлөөтэ Францийн буушад немецкэ сэрэгүүдтэ зорюулагдаһан сэрэгэй ашаатай 2 эшелониие хажуу худар хаяан унагааба.

ТАСС-эй буруушаалга

Американска газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй өөсөөр, США-дахи зарим изоляционистска хүнүүд болбол США-гэй сэрэгэй хүсэнүүдтэ эсэргүү ябуулганууда хэхэдэнь японско сэрэгэй хүсэнүүдтэ туһалажа үзүүлдэг метеорологическа станци советскэ территори дээрэ бии юм гэхэ хэбэртэйгээр сүү үгэ тараана.

Энэ түрүүнэй буруушаагдаһан худал үгэ болбол уул авторнуудайнь дэмы хоёроор шашаһан ямаршье үндэһэ баримтагүй худал үгэ болохоһоо гадна тон ондоо далда зорилготойгоор тараагдажа байна гэжэ мэдүүлхээр ТАСС этигэмжэлэгдэбэ.

Тарилга—байлдаантай тэн адли!

Хубаарита даалгабаряа хүсэд дүүргээгүйдөө хүдэлмэреэ орхихогүй

★ ★

Үбгэн абынгаа үльгэр жэшээгээр

ПЕТРОПАВЛОВКА. **(Манай корреспондентһээ телефонаор).** Нүхэр Василий Вершинин 73 набатай юм. Энэнэй хоёр хүбүүдынь сэрэгэй алба хэжэ байна. Буурал толгойтой болоһон нүхэр Василий Вершинин хабарай тарилгын түрүүшын үдэрһөө эхилжэ тарилгын хүлэлмэриде ябаха зуураа үдэрэйнгөө нормые хододоо дүүргэнэ.

—Та, нүхэр Вершинин, нигээд амаргаа, үмсынгөө хартаабха ба бусад овощь тарилгы.—гэжэ колхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэхэдэнь, нүхэр Вершинин ингэжэ харюусаг байна.

—Миниий хоёр хүбүүдни армида байна. тэдэнэйнгээ түлөө хүдэлмэрилхэ өөтойб, хамтынгаа хүдэлмэри дүүргэгүй аад, үмсынгөө юумэ хэхэ гэжэ яаха гэшэбиб.

Үбгэн абынгаа үльгэр жэшээгээр Будённын нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи ба 3-дахи номерой бригадын членүүд багта бэшэ амжалта түйлаа. Нүхэр А. Григорьевай хүтэлбэрилгэ бригада түсэбэй ёһоор 415 га газарта тарилга хээ, түсэбһөө гадуур 7 га ячмень тариба. Морин сеялкэдэ ябаг 17 набатай нүхэр Г. Григорьев гэгшэ үдэрэй 5 га тарихын оронто хоюлоо 12 га хүртэр тарина. Энэ бригада соо 8 плугшад бии юм. Эдэнэр хэн юунгүй түсэбөө хододоо дүүргэжэ байгаа.

А. Костеев.

Ороohото-бобово культурануудайнгаа тарилгые дүүргэбэ

Яруунын аймагай колхозууд майн 25-да пшеницэ, ярица, просо, гречуха ба овёс тариха түсэбөө 106 процент дүүргэбэ.

Гадна, оборонын фонддо зорюулан түсэбһөө гадуур 76 га тарилга хээ. Энэ жэлэй тарилгын шанар урда жэлнүүдэйхиһээ холо һайн. Мүнөө аймагай колхозууд хартаабха ба овощин тарилгада ниитээрээ оробо. Эдэ культурануудай тарилгые июнин 1-һээ хожом бэшэ дүүргэхээр байна.

Тиихэдэ хэдэ-хэдэн колхозууд эртын парай хахалалгада оробо.

Томо колхозуудна тарилгаяа дүүргэжэ байна

Үсэгэлдэр Сэлэнгын аймисполкомой түрүүлэгшэ нүхэр Б. Шагдыров манай редакцида ингэжэ мэдээсэбэ: Һаяын үдэрнүүдтэ ороһон хүра бороной һүүлээр, манай аймагай колхозуудай тарималан дээрэ эршэтэ хүдэлмэри дахиад шангадаба. Загастайн сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз 900 шахуу га газарта тарилга хэжэ, ороһото-бобово культурануудые тариха түсэбөө дүүргэбэ. Үглөөдэрһөө аймагай ехэхэн болохо Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 1.900 га газарта тарилга хэжэ, түсэбөө мүн лэ дүүргэхээ байна.

Тиихэдэ, тарилга хэхэ түсэбөө дүүргэһэн бригаданууд аймагай колхоз ба МТС-үүдээр яһала олон. Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозло хүдэлмэрилжэ байгаа Сэлэнгын МТС-эй нүхэр Балматаровагай тракторна бригада хабарай тарилга хэхэ түсэбөө дүүргээд. МТС-эй гамгааламжалда бэшэ байһан колхозуудта түсэбһөө гадуур 50 га тарилга хэхэмнай гэжэ үялга абаба.

1.197 га—түсэбһөө гадуур

ЗАИГРАЕВО. **(Телефонаор).** Немецкэ һүйдхэлшэдэй зоболонгоо сүлөөлэгдэһэн районуудта ба оборонын фонддо зорюулан тарилга хээгүй нэгэшье колхоз байха ёогүй гэһэн лозунгтойгоор аймагай колхозууд түсэбһөө гадуур хүжэ үргэлжэлөө тарилга хэжэ байна.

Энэ хабар аймаг дотор түсэбөө гадуур 1.197 га гансахан ороһото культурануудай тарилга хэгдэхээ байна. Энэ тоодо 120 га просо ба 1.000 га шахуу пшеницэ тарилгаха юм.

Үнэгэтэйн сельсоведэй Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхоз түсэбөө гадуур 200 га, мүн энэ сельсоведэй XVIII партсъезднын нэрэмжэтэ колхоз—150 га. Дабаатын сомоной «СССР» колхоз—40 га тарижа байна. Аймагай бусадынь колхозууд энэ мэтээр тарилга хэжэ захалаа.

Н. Шальнов.

Республикын колхозуудаар

БИЧУРА. **(Телефонаор).** Аймагай колхозууд эртын тарилга хэхэ түсэбөө 100 процент дүүргээд, мүнөө ороин культурануудай ба хартаабха, овощиин тарилга хэжэ байна. Хэдэ-хэдэн колхозууд энэ жэлэй тарилгые нёдондоной-хиһөө урид дүүргэ. Заганай сомоной Крупскаягай нэрэмжэтэ колхоз түсэбһөө гадуур 54 га тарилгаа мүртөө тарилгаяа нёдондоной-хиһөө 4 үдэр урид дүүргэбэ.

* * *

МУХАРШЭБЭР. Аймаг дотор ороһото-бобово культурануудай тарилгын түсэб 65.8 процент болобо. Хонхолойн МТС-эй Артём Цыренджиевай ба Суулгын МТС-эй Федосья Овчинниковагай эхэнэрэй тракторна бригаданууд тарилгын үе соо эрхим жэшээ харуулбад. Артёмой бригадын трактор бүхэн, зөөлэн хахалалгада оруулхада, 96,7 га хахалха зуураа 300 килограмм горючи алдаһан байна.

* * *

ТУРУНТАЕВО. **(Телефонаор).** Фронтовой декадын үе соо тарилгын темп нилээд дээшэлбэ. Үглөө нүгөөдэрһөө ороһото-бобово культурануудайнгаа тарилга дүүргэхээ байһан Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхоз урдынгаа хэбээр түрүүлжэ ябана. Һалар Сталинай ба Чапаевай нэрэмжэтэ колхозууд тарилгаа дүүргэхэ болоо.

Эдэ колхозууд ороһото-бобово культурануудай тарилга хэхынгээ хажуугаар хартаабха, овощиин тарилгые хэнэ.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОНОО

МАЙН 26-ай ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭ.I

Майн 26-ай туршада фронт дээрэ шухала хубилалтэ болоогүй.

★

Майн 25-да манай авиацийн частьнууд фронтын элдэб участогуудаа дээрэ сэрэгүүдые ба ашаа тээһэн 20-һоо үсөөн бэшэ немецкэ автомашина үгы хэһэн гү, али гэмтээһэн, дайсанай һомо хэрэгсэлнүүдэй склад тэһэлһэн. 5 артиллерийскэ батарейн буудалгые дараһан, десантна баржа шэнгээһэн. 2 транспорт ба 2 баржа гэмтээһэн байна.

★

Новороссийскһаа зүүн-хойгуур манай артиллеристнүүд танк буудаха 2 немецкэ ехэ буу, 3 миномёт үгы хэжэ. ашаатай 7 автомашина ба повозко ихэ бала сохибо. Кубанийн адагта дайсан 2 батальон шахуу ябган сэрэгэй хүсөөр Н-скэ частийн позициннуудые атаковалаа. Хахуу шанга байлдаанай эсэстэ манай боецүүд дайсанние гэдэргэнь намнаһан ба тэрэниие алаа гэлтэдэ оруулһан байна.

★

Баруун фронт дээрэ манай частьнууд 200 шахуу немецкэ солдат ба офицерые үгы хэһэн, дайсанай 5 блиндаж һанзаргаһан ба 2 артиллерийскэ батарейн буудалгые дараһан байна. Нэгэ участок дээрэ Н-скэ частийн тагнуулшадай отряд дайсанай байһан газар руу сүмэрэн орооһон ба хамгаалгын хүлэлмэринүүдые хэжэ байһан бүлэг гитлеровецүүдые атаковалһан байха юм. Манай боецүүд 40 немецкэ солдадые хюдажа, үнүүдые плендэ абаад, частьдаа бусажа ерээ.

★

Ростов-на-Дону городһоо баруугаар немецүүд хэдэн участок дээрэ байдаагаар тагнуул хэхые һэлэбэ. Буугайпулемётно ба артиллерийскэ буудалгаар дайсан түрүүшынгээ позициннуудта хаягдаа. Манай артиллеристнүүд дайсанай 2 дзот, 6 блиндаж, 2 ажагалтын пункт, элдэб ашаатай 5 автомашиные үгы хэһэн ба батальон шахуу гитлеровецүүдые тараан сохиһон байна.

★

Лисичанскын оршондо немецкэ отряд утаанда халхалагдажа, Хойто Донэй мүрэнэй зүүн эрье дээрэ гарахые һэлэбэ. Шуурган шанга буудалгаар утгадаһан немецүүд яаралаар гэдэргэ тонилоо. Олон гитлеровецүүд мүрэн соо орожо үхэбэ.

Манай лётчигүүд агаарай байлдаануудта 3 немецкэ самолёты унагаагаа. Тэрээнһээ гадна, дайсанай нэгэ самолёт зенитнэ артиллериин буудалгаар гэмтээгдэжэ, манай территори дээрэ унаа.

★

Ленинградска фронтын нэгэ участок дээрэ «СС»-гэнэй полицейскэ дивизиин пропагандын взводой унтер-офицер Эмиль Якобсон гэршэ плендэ абтаба. Тэрэ иигэжэ хөөрэбэ: «Би болбол 1943 оной январьһаа апрель хүртэр Зенгеймдэ (Эльзас) ба Берлиндэ СС-тэнэй тусхай һургуулиудта һураа һэм. Берлинскэ һургуули болбол Берлин город шадар Целендорф гэдэг газарта байдаг юм һэн. Тэндэ 2 бүлэг байдаг байгаа, нэгэндэнь радио техникүүд, диктор-нүүд, фотокорреспондентнүүд ородог байһан юм. Нүгөөдэ бүлэгынь хулал ба провокациин аргые туйлдань хүртэр шудалһан худалшан мэхэшэнүүдээ бүридэнхэй байгаа. Тус һургуулие «Дас Шварце Кор» гэдэг СС-тэнэй газетын редактор Гюнтер Далькэн гэршэ толгойлдог юм һэн. Ямаршье муу муухай юумэнүүдые хэхэдээ һаатахагүй бээ худалдаһан журналистнуудай бүлэг болбол тэрээнэй штабта туһалагшад ба цензорнүүдэй үүргые гүйсэдхэжэ билдушалан байгша һэн. Энэ алибаа болоо байгаагүй юумэнүүд худалаар зохёогдожо, провокационно ба шал худал мэдээсэлнүүд эблүүлэгдэн таарууладаг байгаа. Майн эхиндэ намайе 8 неделиин практика хэхээр зүүн фронтэ ябуулаа һэн. Би фронт дээрэ ороһоо нэгэ хэдэн үдэр байгаад, удангүй плендэ ороо һэм».

Рославль, Ельня, Спас-Деменск гэдэг түмэрэмай узелнууд ба станцинуудта манай авиациин хэһэн добтолгонууд

Майн 23-ай һүни манай холо нинидэдэг авиаци Рославль, Ельня, Спас-Деменск гэдэг түмэрэмай узелнууд ба станцинуудта добтолбо. Манай самолёдуул дайсанай түмэрэмай эшелонуудые, һомо хэрэгсэлнүүдэй складуудые, сэрэгүүдэй бөөгнөрөлгэнүүдые ба техникые бомбодоо.

Рославль гэдэг түмэрэмай узел илангаяа хүсэтэ бомбодолгодо дайрагдаһан байна. Харгынуул дээрэ эшелонуудай дунда ба түс түмэрэмай узел дээрэ байһан дайсанай складуудай оршондо ехэ түймэрнүүд ба хүсэтэ тэһэрэлгэнүүд болоо гэжэ ажаглалтаар тэмдэглэгдэдэ.

Манай самолёдуул, нэгэнһээ бэшээрээ, бүлтадаа бавадаа бусажа ерэһэн байна.

БМАССР-эй 20 жылэй ойдо

Бурят-монгол ба ород арадуудай хоорондохи агууехэ ханибарисаа

★

Е. ЗАЛКИНД,
Историческа науканууудай кандидат

★ ★

Эсэгэ ороное хамгаалгын дайнай гал дүлэн соо манай агууехэ советскэ арадай ахадүүгэй союз бүхэжэһэн ба хатуужаһан байна. Махэшэ муухай Гитлер советүүдэй ороондо добтолходоо манай Союзай олонациональна арадуудые өөнэд хоорондонь хямаралуулхабди гэжэ бодоһон байгаа. Теэд СССР-эй бүхы национальностиин арад зоной хани барисаан эбэршэгүй бата бэхи байшоо. Бүхы арадууд болбол манай Эхэ ороние богоолшолхо ба эрлэ сүлөөдэ дуратай үүн зоние хюдаха гэһэн фашистнуудай бузар булай түсөбыень эбдэжэ, зэбүүн муухай булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлгэ бодожо жагсаһан байна. Улаан Армиин үүсэтэ сохилтоор фашизмые эсэслэн дараха саг дүтэлөө.

Урдань, хаанта засагай агентнүүд ба нютагай дарлагшад байһан кулак ба ноёд болбол национальна үнөө хямаралые али болохоор дэлгэрүүлжэ байгаа. Хаанта засагай сатрапанууд бурядай газар үньые булаан абажа, ород ба бурят таряашадай хоорондо туйлай ехэ арсалдаа зүрилдөө гарралаг һэн. Тиихэдэ бурядай националистнуудаа эксплоататорнуудта эсэргүү сүлөөлэлгын тэмсэл хэхээр нэгэдэхэ ябадалдань али болохо һаад ушаруулдаг байба.

Колонизаторнуудаа ба уул нютагай дарлагшадай тингэжэ байбацье һаань, хамтаран һуурһан түрүүшынгээ жэлнүүдэ эхилжэ, ородай ажалша зон бурят-монгол хоёрой хоорондо эбтэй һайн хани харилсаанууд тогтоһон юм. XVII-дохи зуунай дундуур түрүүшын хасаг отрядуудай Забайкальеда нэбтэрэн ороохо үеэ зүүн талын бурят-монголнуудаа хадаа монгол феодалнуудай эртэ мэдэлдэ байһан юм. Феодалнуудай өөһэдынгөө мэдэлдэ байһан зонһоо элдэбын алба татари суглуулжа, өөһэдынгөө ажахын хүлэлмэрние хара баагаар хүүлдэг, хаанай сэрэгтэ алба хэгты гэжэ баадхадаг байба. Манжын династийн мэдэлдэ монгол хаануудай ороохо үеэнь арад зон ехээр зэбүүрхэгдэн байгаа. Иимэ бэрхэ болоод байхада ородой харьяата болохо гээшэ бурят-монголнуудай дарлалтаһаа мултаран гараха эгээн һайн аргань болоо.

Монгол феодалнуудай добтолгоһоо өөһэдынгөө хилые хамгаалхын тулада, бурят-монголнуудаа ород хасагуудтай хамтаржа, булимтарагшадта эсэргүүсэн эрэлхэг хатуугаар дайлалдаһан байгаа. Манчжурнуудай тухиралгаар Сэлэнгын ба Үдын острогуудта (мүнөөнэй Улан-Удэ городой оршондо, монгол хаануудай добтолһон аашые бишиихэн хасаг отрядуудай сухарюулан сохиходонь бурят-монголнуудаа ехээр туһалаа һэн. Бурят сэрэгшэд орон нютагайнгаа заха хилые эрэлхэгээр хамгаалаа һэн гэжэ Хитадта һуурһан ород посол Рагузинский гэршэ тэмдэглэһэн байна.

Хаанта засагай үнэн сэхэ зарса болоһон нөёдой предательство хэһэншье мүртэнь олон түмэн бурят зон болбол улад зоние тоноодог ба дарладаг нютагай зонхилогшодто хашагажа, бурядаа дутуугүйгөөр зобожо байһан ород таряашад ба эгээлэй хасагуудай хүдэлөөдэ оролсон нэгэдэ һэн. Острогой ахалагша-эдилгэшэ Кафтыревта эсэргүүсэжэ ород ба бурят-монголнуудай бодоһон 1796 оной Братска острогтохи восстани болбол доодо зэргын арад зоной дайшалхы союзые харуулһан элитэ гэршэ болоно. Эдэнэр болбол Кафтыревые зайлуулаад тус острогые захиржа байха советые һунгажа, тэрээнэ хасагуудаа таряашадай хажуугаар, мүн бурядай түлөөлэгшэдшье оролсобо. Братска восстани гээшэ нэгэ удаа болоһон ушар бэшэ юм. Иигэжэ ород ба бурят-монгол арадуудай эрэгүйн ахадүүгэй союзай үндэһэ һууринь аяар үнөнэй табигдаһан байба.

Ород деревни ба бурят нютаг бээ бээдээ дүтэ байхадаа хоорондоо эбтэй, хани харилсаатай болодог байгаа. Нүүдэл бурядай ба ород поселенецынь ажа байдалшье хубилдаг байгаа. Ород культура-болбосоролой нүүдэл хадаа бурядай ажахые шэнэлэн хубилгаха ябадалые нилээн хүрдэхэбэ. Бурядуул газар хахалха ба үбэ сабшаха ажалые ородуудаа хамжуулан абаһан байна. Ородуудай ерэхые урда тээ бурятта хаа-туулада һуралсалай практикада ородой эрхим педагогуудай арга методые нэбтэрүүлхэ гэжэ ороолодог байгаа. Теэд ородой культурын түрүү эрдэмтэдшье бурядай интеллигенциие хоюдоо гүн анхаралтайгаар хандадаг байһан юм. Агын бурядай тухай Онгодовой научна зохёол бэшэхэдэнь, Томско губернскэ статистическэ комитедэй секретарь Костров гэршэ ехэ тушаламжа үзүүлэн байгаа. Бурятска эрдэмтын научна зохёолые үндэрөөр сэгнэһэн народник этнограф Клеменц ба М. Н. Хангалов хоёрой хамтаржа хэһэн хүдэлмэринь мэдээжэ. Бурядай культура болбол ородой культуратай нягта холбоотойгоор бүридэн тогтожо, тэрээнһээ олон юумэнүүдые хэрэглэн абаһан ба мүн өөрынгөө зүүһөөшье ородой культурые баяжуулалсаһан байна.

Ородой революционно хүдэлөөнтэй нягта холбоотойгоор бурядай эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлшье үнэнэлэн гараһан байха юм. Сибирьтэ бии болоһон политическэ организациннуудаа ба политическэ сүлөөлгын нүлөөн халдажа олон түмэн бурядай дунда революционно үзэл нэбтэрһэн байгаа. 1905 оной революционно хүдэлөөнэ бурядай анхатүүрүүшын большевик Цыремпил Ранжуров гэршэ хабаадалсаба.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин һүүлээр революционно дэбжэлтэ улам ехэ халайсатай болоо.

Ородой пролетариат Бурят-Монголой ажалшад хоёрой хоорондохи ахадүүгэй холбоо барисаань гражданска дайнай гал дүлэн соогуур батажаба, тиихэдэ бурядуул партизанска отрядуудта эрэлхэг шангаар тэмсэ һэн. Тэдэнэй дундаһаа Павел Балтахинов шэнги талантай хүтэлбэрилэгшэд нэбжэһэн байна.

Бурят-Монгол АССР-ые байгуулһан ябадал болбол ажана амгалан байдуулалтын үнэ улаан сагые ерүүлбэ.

Ород пролетариадаа ахадүүгэй туһаламжа абажа Бурят-Монгол болбол советскэ засагай тогтоһонһоо хойшо һайнаар хүргэжэн социалистическэ газар ажалтай түрүү индустриальна республика болоо. Бурят-Монголой залуушуулда бүргүүли ба ВУЗ-нуудай үүдэн үргэнөөр нэгэдэжэ, национальна интеллигенциин кадрнуудаа үзэгдөөгүй хурдаһаар ургажа гараа. Мэнэ һая болтор үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан бурят-монгол арад өөрынгөө литературые бии болгоо. Искусствын талаар туйлаһан угаа ехэ амжалтануулаа Москвада болоһон бурят-монголой искусствын декадынь үедэ эли тодоор харуулаа һэн. Бурят-Монголой элэ бүхы экономическа ба культурна һалбаралта болбол манай партийн национальна политикые хэлбэрилтэгүйгөөр бэелүүлһэнэй ашаар туйлагдаа. Бурят-монголнуудаа болбол тэршэ эрхэтэнэй дунда мүн тэршэ эрхэтэйгээр Союзай олонациональна арадай бүлэдэ багтан ороособо.

Тэдэнэр хадаа Эхэ ороноо инаг дуратай, тиимэ хадаа дайн байлдаанай гаваар дээрэ героическа баатаршалга гаргажа ба зохёон байгуулха ажал хэжэ, социалистическэ Эсэгэ ороноо үнэн бээ үгэнги байһанаа гэршэлэн харуулна. Бурят-монгол арадай эрхим хүбүүд германска фашизмда эсэргүү арюун нангин дайн сэрэгтэ мордоо. Наһа баараһан снайпер Цыренденш Доржиев, Советскэ Союзай Герой Жамбал Тулаев ба Бурят-Монголой бусад олон баатарнуудаа алдар суулда гараһай.

Бурят-Монголой ажалшад колхозуудта фабрика ба заводуудаа дээрэ эсэшэсэсашагүй эршэтэй шанга ажал хэжэ, фронтоо шадаал һаа ехээр туһалжа, шуһата дайсаниие дараха ялалтые шэрээжэ байнад.

Манай Эхэ ороной арадуудай ахадүү болоһон союзые юуншье эблэжэ шалахагүй. Энэ союз болбол үнэрһэн сагайнгаа эрхим заншалнуудые дахажа ба мүнөөнэй һаруул һайхан ажабайдалые хэдэн жилэ хамтадаа байгуулһан ябадалаар батажаһан. Үнэдэ хүшэрые туйлажа хатуужаһан байна. Советскэ хүнүүдэй морально-политическэ нэгэдэл хэлбэриишэгүй. Биидэнэр илахабди гэжэ сохом этигэнэбди. Илахамнай лабтай!

Модо урадхуулгые заашье удааруулхагүй

Республикын бүхы ажалшадта ВКП(б)-гэй Обкомой, Совнаркомой ба БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй хандаһан бэшэг республикымнай бүхы булан тохойнуудаар, тэрэ тоодо гүн гүнзэгы ой тайга ба үһа мүрэнэй эрье шадараар шэн зоригтойгоор ажалажа байһан хүнүүдтэ сахилгаан түргэнөөр тараба.

Ой модоной хүдэлмэришэд республикынгаа бусад ажалшад шэнги. түрэл бурят оронойнгоо 20 жылэй ойе алдартэ хэрэгүүдээр угтахын түлөө тэмсэнэд.

—Ойн үдэртэ модо урадхуулгые дүүргэхэ,—иимэ зорилго Сэлэнгын лесхозой хүдэлмэришэд урдаа табихай. Гол мүрэнэй, удаанай хүлэй сэмгэнэй хаха ташама хүйтэн байбацье һаань модо урадхуулагшад түнхарижа зүрхэсэнэгүй. Мүнөө хэдэн зуун кубометр модон үньые уруудтуулжа табигдаба. Модо үнэнда табилга энэ жэлдэ нёдондонойхиһөө жэшээгүй эмхи гуримтайгаар хэгдэжэ байна.

Модо урадхуулагшад нүхэд Алексей Хороших, Нима Дондуков, Мария Шустова ба бусад урадхуулгын хүдэлмэриин эхилһэн түрүүшин үдэрһөө графигаа эрид сахижа, үдэрэйнгөө нормые холо үлүүлэн дүүргэнэд. Модо урадхуулагшадые шухала хэрэгтэй багажа зэмсэгүүдээр таһалгаряагүй хангажа байгаа модошо ба түмэршэ дархашуудые баһал һайнаар ажалланад. Модошо дархашууд нүхэд Намдаков ба Базаржапов гэршэд түсэбтэ дааһаряа 220—260 процент дүүргэнэд. Тиихэдэ, түмэршэ дархан нүхэр Пермяков, балташан нүхэр Бурлакова ба бусадай нормоёо дүүргэгүй үдэр гэжэ байхагүй.

Модо урадхуулагша, модошо ба түмэршэ дархан ба бусадшье хүдэлмэришэд байг. өөрэгүй бүгэдөөрөө урадхуулһан модоной нэгыеньшье энэ тэрэ булан тохойдо гээнгүй хэрэглэгшэдтэнь хүргэхын түлөө ороодоно.

Гэбэшье, модо урадхуулган дээрэ хүдэлмэришэнэй хүсэн үшөөл дутамаг байна. Энэ талаар эльгээхэ ёһотой хүдэлмэришэдэйнгөө 50 процентые эльгэһэн Эдэн аймаг илангаяа зэмэтэй. Энэ аймагай хүтэлбэрилэгшэд болбол Темник голой дошхон тогтууригүйе хүсэд мэдээгүй. Темник гол хура борооной орходо ехэ болодог ба дан гүсуурай болходо хаташадаг шахуу байһань мэдээжэ.

Модо урадхуулга Эдэн аймагай хүтэлбэрилэгшэдтэ хамаагүй юм гү гэжэ сэхэ асуудагдана. Энэ гүрэнэй удхашанартай хэмжээ-ябуулгые таһалдуулаа хадаа ямар хойшолонтой байха байһыень эдэнэр эртэнһээ мэдэхэ зэргэтэй.

А. Мокосеев.

БИШИИХАН ФЕЛЬЕТОН

Модохир гаршагууд

Дайнай үедэ элдэбын жэжэ-божо юумэ тухай бэшэжэ, үүн зоние намаа руулха гээшэ шалиг шашаг хэрэг гэжэ зарим хүнүүд хэлсэжэ болохо байна. Манайда хэлсэхэ хөөрэлдэхэ болоо һаа горьтой шухала юумэ ябала бии гэжэ тэдэнэр хэлэхэ бээ.

Зүб даа, биидэнэр фронтоо туһалха тухай, эгээн түрүүн хэлсэхэ, энээнэ хамаг бүхы юумэ үгэхэ зорюулха ёһотойби. Теэд дайн сэрэгэй шэрүүн хэтуу сагта буу зэбсэг ба һомо хэрэгсэл бүтээхынгээ хажуугаар, биидэнэр город ба худөө нютагай культура болбосоролшэнэ барилга, ажалшадай үдэр бүрнин шухала эрилтэ тухай мартаха ёһогүй байнабди. Мүнөө сагта эб эмхигүй. молин модохир юумые харахада илангаяа ехээр нюдэндэ тороолог байха юм.

Мүнөө Улан-Удэ городой зарим албан газарай гаршагуудые хафаад үзее. Энэ эмхи зургаануудай үүдыень татахынгаа урда тээ, тэндэ бэшээтэй байһан гаршагыень хараад уншахадатнай, хэлэнтнэй эрьежэ үгэхэгүй. айхабтар хүжүүнээр гарахаһаа гадна, юуншье ойлгонгүй орхихот. «Дайртай газарта хүрэхэдэ үшбэнтэй байдаг» гэжэ хэлсэдэгтэл алли, тэдэ эмхи зургаанай дарганар:

—Орхигтыл даа, жэжэ-божо юумээр яахамнайб!—гээд дурагүйгөөр гараараа зангажархиха бээ.

Теэд манай городой Свердловско үйлсөөр ябажа абахадатнай:

«Главснабосоавиахимай снабженийн Б. М. Отде лэй ПХЗ-эйн средствонуудые ремонтировалха мастерской»—гэжэ бэшээтэй байхадань юуд гэжэ ойлгохоб та? Энэ бурят хэлэ бэшэгэй дүримые сахиагүй байхаһаа гадна, ород үгэнүүдые зүбхэн бурят нүрсэтэй болгожо холбоод лэ, эрэгц-хольмог гаршаг нняжархиһан байна.

Зүгөөр, энэ мастерскойн эзэн болохо Осоавиахимай БМАССР-эй Центральна Советэй өөрыньшье гаршаг мүн лэ модохир хэлээр хэгдэһэн байха юм. Тиимэ хадаа «хүбүүниинь эсэгэеэ һажаадаг» гээшэ үнэн болоно.

Баһа, манай городой центральна үйлсэ—Ленинскээр ябахалаа:

«Коопинсоюзай системын «Красный путь» үйлэдбэриин артелийн парикмахерскэ»—гэһэн гаршаг харахат. Энэ «промысловой» гэһэн үгые олзоборилгын гэхын ороондо бурууладаг оршуулаа. Гэхэдээ гатна. Улан-Удэ городой бүхы үйлсэнүүдэй, элдэбын базануудаа ба склануудай нэрэ гаршагуудаа хуушан латинска алфавиталр бэшээтэй.

Тиин республикынгаа 20 жылэй ойе угтахаяа байхадаа, энэ мэтын молхи модохир эшхэбтэр юумэнүүдые заһажа. өөрынгөө городой нэрэ түрые үргэжэлхэ тухай Улан-Удын Горсовет мэнэ һаяар анхарха бээ гэжэ һанагдана.

В. Дашипылон.

г. Улан-Удэ. май

Республика дотор

Залуу стахановецуудай слёт

Майн 24-дэ Улан-Удын Городской районой ажүйлэдэбэриин предприятинуудай залуу стахановецуудай слёт болобо.

Шадаал һаа ехээр фронтоо түрүүлхын зорилгоор ажалай үндэр бүтээсэ түйладаг 300 залуу стахановец энэ сугларһан байна.

Тус слёт дээрэ ВЛКСМ-эй Обкомой секретарь нүхэр Шмаков «Нүхэр Сталинай майн 1-ай приказтай дашарамдуулан районой залуушуулай зорилго», гэһэн темээр элидхэл хэбэ.

Халаанайнгаа даабарие 350 процент дүүргэнэг Лесосудомашстрой заводой залуу стахановец нүхэр Георгий Суворов. Өдолой фабрикын стахановка нүхэр Александра Урусова, «Красный путь» артелийн комсомольско организацийн секретарь нүхэр Клейман ба бусад нүхэр Шмаковай элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн байнад.

Слёто хабаадаһан залуушуулда элиг харагшадай театрын артистнуудаа үзүүлһэнэй номернуудые харуулһан байха юм.

А. Копычева.

60-аад НАҺАТАЙ ЗАДАРЮУН ҮБГЭН

ЯРУУНА. Комсомольско сомоной «Путь социализма» колхозой 60-аад наһатай молошо дархан нүхэр Бата Цыренов гэршэ габшагайгаар ажаллан, мүнөө хабарай үедэ 50 гаран тэрэгэ һельбэн заһажа ба шэнээр хэжэ, элэб шухала ашаа зөөбэриинүүдые эрхимээр дүүргэхэ хэрэгтэнь колхоздо ехэ ашатуһа хүргэнэн байна.

Үйлэдбэриин үндэр бүтээсэ саг үргэлжэ туйладаг ажалай болото стахановец нүхэр Цыреновые колхозойнь правлени шагнаһан байха юм.

Д. Ширибон.

АХАДҮҮГЭЙ ТУҺАЛАМЖА

Сэлэнгын аймагай колхозуудаа баянголойхидой арюун һайхан патриотическа үүсхэлые харуунаар дэмжэжэ үргэлжэлөөр. Гитлеровскэ булимтарагшадай һабарһаа мултарһан ахадүүнэртээ туһалхын тулада тусхай фонд байгуулжа, тэрээндээ алуу мал, мяха тоһо үргэхын дура хүсэл гарганад. Жэшээнь, Тамчын сомоной «Социализм» колхоз—10 үхэр, 25 толгой хонй ямаа, 5 гахай, 5 центнер мяха ба 2 центнер һү; Юрөөгэй сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз—65 толгой хони ямаа ба 20 центнер мяха; мүн «Улаан Удэнгэ» колхоз 25 толгой хони ямаа, 50 центнер мяха үргэһэн байна.

Иимэ патриотическа хэрэгүүд болбол колхозчидуудай дунда агитационно-инитын хүдэлмэриие имагта һайнаар табижа, энэ хэрэгэй удхашанарыень хүсэдөөр ойлгуулһан дээрэһээ болодог.

Эгээл иимэ агитаторнуудые нэрлэбэл нүхэд Егунова, Буяжапова ба Лубсан-Цыренова гэршэд болоно.

Б. Цоктоев.

АКМОЛИНСКА ОСОАВИАХИМОВЕЦУУДАЙ ҮҮСХЭЛЭЭР

Мухар-Шыбэрээдхин обороныи фондо зорюулан тарилга хэхэ гэһэн акмолинска осоавиахимовецуудай патриотическа үүсхэлые үргэнөөр дэмжэнэ. Мүнөө Осоавиахимай эмхинүүд оборонын фондо зорюулан 18.5 га ороһото культурануудые тарилгань үшөө үргэлжэлөөр байна.

—Фашистска хара золигуудые шахаал һаа түргэн дээ һамна сохихо хэрэгтэ бүхы хүсэ шалалаа үгэхэбди. Оборонын фондо тарилга хэхыень осоавиахимовска элбэгтэлые эмхидхэһэн байнаб.—гэжэ Осоавиахимай райсоветэй түрүүлэгшэ. Эсэгэ ороное хамгаалгын дайнда хабаадалсаһан нүхэр Коноплёв мэдүүлнэ.

Д. Колманов.

КРОССТО БЭЛЭДХЭН, БЭЕЭ ҺОРИНО

Һаяшат. «Динамо» гэжэ физкультурно-спортивна обществын спортивна элбэгтэй болбол профсоюзно-комсомольско зүгэй кроссто эрхим һайнаар бэлэдхэжэ, город соогоо түрүү үүрэ эзэлгэ тухай асуудалые зүбшэн хэлсэһэн байгаа.

Мүнөө милици, НКВД, пожарна охрана ба бусад коллективүүд энэ хэрэгтэ эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ захалаа. Нүхэр Дементьева өөрынгөө коллективые илангаяа һайнаар бэлэдхэжэ. Үдэрһөө үдэртэ бээ һорихо ябадалые эмхидхэнэ. Тус обществын бусадшье коллективүүдээр кроссто бэлэдхэл амжалтатай-гаар ябажа байха юм.

Я. Ведерников.

Хилын саана

Союзнигуудай авиаци Сардини дээгүүр

ЛОНДОН, майн 25. (ТАСС). Хойто Африкадахи Союзнигуудай штабай дамжуулхань хадаа Баруун-Хойто Африкадахи аэродромуудаа дээрэ байһан союзнигуудай самолёдуул Сардинидахи дайсанай портнуудаа ба аэродромуудта сохилтонуудые хэбэ. «Нидэдэг хэрэм» гэжэ самолёдуул Ла-Маддален ба Терранове-Паузаниие бомбодолһон байна. Бомбонуул портло байһан суднаануул, портовой барилганууд ба һомо хэрэгсэлнүүдтэй складуудаа дээрэ унажа, түймэр ба тэһэрэлгэнүүдые гаргаһан байха юм. Союзнигуудай авиаци Альгеро ба Олбия гэдэг аэродромуудта добтолоо. Бүхэли үдэрэй турша соо союзнигуудай самолёдуул Сардинидахи дайсанай бусад объектнүүдтэ олонтоото добтолгонуудые хэбэ.

Пантиллери арал дээрэхи дайсанай объектнүүд тэрэшэлэн бомбодогдоо.

Агаарта болоһон англо-германска дайн

ЛОНДОН, майн 25. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, майн 23-ай һүни германска самолёдуул Английн зүүн хойто эрье шадарта добтолбо. Худалдаа-наймаанай предприятинуудаа ба хубиин гэр бариганнуудта материальна гарза хохиол ушаруулгаа. Арал зоной дунда гэлтэнүүд болоһон байна.

Мүнөөдэр, 1943 оной майн 28-ай үдэшын 8 часта, Горпарткабинетэй лекционно зал соо (Советүүдэй хоёрдохи Байшан):

„СССР-эй улаасхоорондын байдал“ гэһэн темэтэйгээр лекци болохонь.

Лекторынь нүхэр Заславский. Лекци шагнаха дуртанай ороходе болоно.

Горпарткабинет.

Харюусалгата редакторай орологшо
Д. ЛУБСАНОВ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. ТЕЛЕФОНЫ: отв. редактора—3-44; зам. редактора—3-23 2 зв.; секретариата и отдела партийной жизни—3-23; отделов сельскохозяйственного и писем—7-55; отдела пром. и транспорта 7-55 2 зв.

Н—5673

Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР.